

Nr 317.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upphörande av tjänstepensionsrätten i statens pensionsanstalt för vissa lärare vid statens undervisningsväsen m. m.; given Stockholms slott den 7 maj 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 maj 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Förut denna dag har Kungl. Maj:t på min hemställan beslutat avlåtande till riksdagen av proposition angående tillämpning av civila tjänstepensionsreglementet å lärare vid statens undervisningsväsen. De i propositionen framlagda förslagen föranleda vissa ändringar i reglementet för statens pensionsanstalt.

Sålunda böra i kap. IV av sistnämnda reglemente företagas ändringar, syftande till att från tjänstepensionsrätt i anstalten undantaga sådana i nämnda kapitel upptagna lärare, som bliva underkastade föreskrifterna i avlöningsreglementet för ordinarie lärare vid statens undervisningsväsen eller de i anslutning därtill utfärdade avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie lä-

rare. I familjepensionshänseende däremot böra här avsedda lärare till- vidare bibehållas vid delaktighet i statens pensionsanstalt till dess de kunna inordnas under allmänna familjepensionsreglementets bestämmelser, varom förslag sedermera efter erforderlig utredning är avsett att framläggas. Lärare, som icke underkasta sig de nya lönebestämmelserna, böra kvarstå jäm- väl vid tjänstepensionsrätt i pensionsanstalten. Här avsedda ändringar i kap. IV av reglementet beröra övningsskollärare vid högre lärarinnesemi- nariet och statens folkskoleseminarier samt rektorer och lärare vid statens småskoleseminarier ävensom vissa vid personlig delaktighet i statens pen- sionsanstalt kvarstående lärare, nämligen dels sådana den 1 mars 1927 vid kommunal mellanskola anställda ordinarie ämneslärare, som på grund av skolans ombildning till allmänt läroverk blivit till detta överflyttade såsom adjunkter eller ämneslärarinnor, och dels vissa lärarinnor vid vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, vilka i kraft av särskilt utfärdat kungl. brev äga pensionsrätt på grund av förutvarande delaktighet enligt reg- lementet för den i statens pensionsanstalt inordnade dövstumlärares pen- sionsanstalt.

Vidare böra i kap. IX av reglementet vissa ändringar vidtagas i avvaktan på att jämväl de därstädes upptagna befattningshavarna kunna bliva under- kastade allmänna familjepensionsreglementets bestämmelser.

Sålunda torde med hänsyn till en del förändringar med avseende å läro- anstalters och befattningars benämningar m. m. i § 89 få företagas omredi- geringar av mera formell art.

I propositionen angående tillämpning av civila tjänstepensionsreglementet å lärare vid statens undervisningsväsen har beträffande övningslärare före- slagits ett nytt sätt för beräkning av tjänstepensioner. Där har nämligen då det gäller att taga hänsyn till att en övningslärare ej har tjänstgöring av normal omfattning (30 veckotimmar) förordats övergång från nuvarande system, enligt vilket *pensionsunderlaget* för sådan lärare rättas sig efter den med växlande antal veckotimmar varierande avlöningen, till ett system, där avkortningen av tjänstgöringen i stället beaktas genom att vid *tjänstårsbe- räkningen* minska tjänstetiden med så stor del, som svarar mot avlöningens avkortning på grund av felande veckotimmar. Vid bifall till vad sålunda i tjänstepensionshänseende förordats, erfordras för ifrågavarande lärare före- skrifter angående beräkning av familjepensionsavgifter och familjepensions- underlag. Jag vill i sådant avseende föreslå, att pensionsavgiften avkortas på samma sätt som beträffande tjänstepensionsavdrag förordats (således med tre procent för varje veckotimme, som fattas i trettio) samt att till grund för familjepensionsunderlagets beräkning — med tillämpning i övrigt av nu gäl- lande bestämmelser — lägges det för befattningen fastställda tjänstepensions- underlaget, på liknande sätt avkortat i förhållande till omfattningen av den tjänstgöring, som i medeltal varit för befattningshavaren gällande under de sista tio åren eller den kortare tid han innehaft med familjepensionsrätt för- enad befattning.

Enligt en övergångsbestämmelse till kap. IX skall vad i § 34 mom. 1 b)

av reglementet stadgas angående minskning av familjepensionen efter en befattningshavare, som kommit så sent i tjänst att han icke till pensionsåldern kunnat intjäna det för hel tjänstepension erforderliga antalet tjänstår, tillvidare icke äga tillämpning så länge löneregleringen av år 1918 är gällande för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter. En motsvarande övergångsbestämmelse torde vid den nya löneregleringens ikraftträdande böra fastställas att gälla intill dess inordnande av här ifrågavarande befattningshavare under allmänna familjepensionsreglementets bestämmelser hunnit ske.

Med hänsyn till att vid dödsfall avlöning enligt det nya avlöningsreglementet skall utgå allenast t. o. m. dödsdagen, bör i familjepensionshänseende göras den ändringen, att familjepensionen, som nu utgår från och med månaden näst efter dödsfallet, skall få åtnjutas från och med dagen näst efter dödsdagen. Denna ändring bör jämväl avse de förut avhandlade i kap. IV upptagna lärarna.

För lärare, som ej blir underkastad det nya avlöningsreglementet, böra givetvis nuvarande bestämmelser angående familjepensionsrätt i statens pensionsanstalt tillämpas oförändrade.

I propositionen nr 271 till årets riksdag har bland annat framlagts förslag angående lönereglering från och med den 1 januari 1938 av statens folkskolinspektörer. Efter löneregleringen bör, såsom jag påpekade vid framläggandet den 9 april 1937 av förslag om ändring i vissa delar av allmänna familjepensionsreglementet, nämnda reglemente äga tillämpning å sagda befattningshavare.

För närvarande äger ordinarie folkskolinspektör i statens tjänst familjepensionsrätt i statens pensionsanstalt. Föreskriften härom, som återfinnes under § 42 i anstaltens reglemente, bör nu ändras sålunda, att dylik rätt endast tillkommer folkskolinspektör med oreglerad lön.

Enligt § 60 reglementet för statens pensionsanstalt äro befattningar såsom husmoder och sjuksköterska vid av staten anordnad vård av sjuka förenade med tjänste- och familjepensionsrätt i anstalten. Denna föreskrift tillämpas emellertid icke å all sjukvårdspersonal i statens tjänst. Sålunda lyder den civila sjuksköterskepersonalen med nyreglerad lön under civila tjänstepensionsreglementet och samma personal blir, från och med den 1 juli 1937, underkastad allmänna familjepensionsreglementets bestämmelser.

I samband med framläggandet den 9 april 1937 av förslag om ändring i vissa delar av civila tjänstepensionsreglementet förordade jag, att vissa kvinnliga befattningshavare vid serafimerlasarettet samt vid det av cancerföreningen i Stockholm nu drivna radiumhemmet ävensom en sjuksköterska vid statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona och statens alkoholistanstalt därstädes, vilka för närvarande äga pensionsrätt i statens pensionsanstalt, skulle, från och med den tidpunkt då avlöningsbestämmelserna för nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen bleve å dem tillämpliga, erhålla pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet. Vidare förordade jag samtidigt med framläggande av förslag om ändring i vissa delar av militära tjänste-

pensionsreglementet, att försvarsväsendets sjukvårdspersonal, som jämväl för närvarande äger pensionsrätt i statens pensionsanstalt, skulle — med undantag för extra sjuksköterskor åt vilka ej bereddades extra ordinarie anställning — överflyttas till den militära tjänstepensioneringen samtidigt som de i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare intagna avlöningsbestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän bleve å desamma tillämpliga. Slutligen förordade jag i samband med framläggande av förslag om ändring i vissa delar av allmänna familjepensionsreglementet, att även sistnämnda reglemente skulle vid angivna tidpunkter bliva tillämpligt å nämnda befattningshavare.

I syfte att förebygga missförstånd torde böra förklaras, att annan i statens tjänst anställd kvinnlig sjukvårdspersonal med nyreglerad avlöning än extra sjuksköterskor vid försvarsväsendet icke är underkastad bestämmelserna i reglementet för statens pensionsanstalt.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, vidtaga de författningsändringar, som må erfordras för genomförande av vad här förordats.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser angående upphörande av tjänstepensionsrätten i statens pensionsanstalt för vissa lärare vid statens undervisningsväsen m. m., i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag här förordat.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ragnar Sundén.